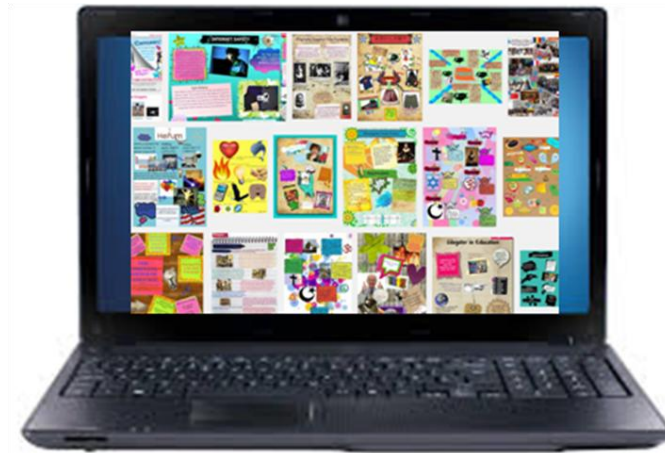

Online multimedijalni plakati u nastavi kao zamjena za hamer plakate

Sadržaj

1. O PLAKATU UOPŠTENOM.....	2
2. CILJ IZRADE PLAKATA U NASTAVI	3
3. PRIPREMA IZRADE PLAKATA	3
4. OPŠTA PRAVILA ZA IZRADU PLAKATA.....	4
4.1. STRUKTURA-OSNOVNI ELEMENTI PLAKATA	4
4.2. BITNE OSOBINE PLAKATA	4
4.3. ESTETSKI ELEMENTI PLAKATA	5
4.4. SADRŽAJI PLAKATA	5
5. MJESTO I ULOGA PLAKATA U NASTAVI.....	6
6. KRITERIJUMI ZA VREDNOVANJE UČENIČKIH PLAKATA	7
Upoznavanje sa prijedlozima kriterijuma ocjenjivanja plakata	7
7. ZAŠTO ONLINE PLAKATI?.....	9
8. PREDNOSTI ONLINE PLAKATA U ODNOSU NA HAMER PLAKATE	11
9. PROGRAMI ZA IZRADU ONLINE PLAKATA	11

1. O PLAKATU UOPŠTENO

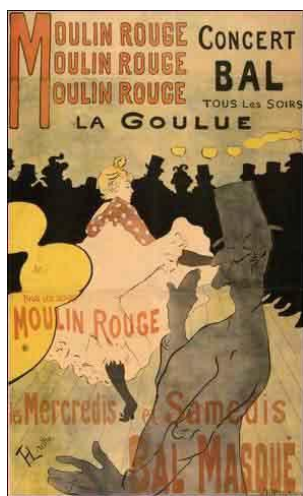
Bela Čikoš-Sesija (Csikos-Sessia): "Mladost", 1898.

Ovo je najstariji sačuvani signirani plakat u Hrvatskoj načinjen u secesijskom stilu za "Mladost", časopis za promociju mladih književnika i umjetnika koji je uređivao Milivoj Dežman.

Plakat potiče od riječi "plak" što u prijevodu znači mrlja, krpica, a predstavlja pisanu, crtanu, grafički umnoženu obavijest istaknutu na javnim mjestima. Plakat, danas, možemo posmatrati kao dio svakodnevnice, kao umjetničko djelo a i kao didaktičko-metodičko sredstvo u nastavi koje se koristi u svrhe prezentovanja određenih sadržaja.

Osnovna namjena svakog plakata je prijenos informacija različitog karaktera, tako da **poruka** plakata mora biti jasna, razumljiva i lako čitljiva.

Malo o istoriji plakata:

Lautrec: Moulin Rouge - La Goulue, 1891.

U rimsko doba razna obaviještenja su se ispisivala na zidove ili na drvene pločice. U to doba Plinije mlađi spominje slikara Klauda koji je takve pločice oslikavao i na njima ispisivao imena glumaca. U Srednjem vijeku plakati se ispisuju rukom, a pojavom štampača plakat ulazi u širu upotrebu, naročito s Johannom Gutenbergom i njegovim izumom uređaja za štampanje (1455.), a nastavlja se sa engleskim autorom prvog plakata Wiliamom Caxtonom (1477.). Dalji razvoj plakata se nastavlja u XVI vijeku u formi manjeg formata s tekstom i ilustracijama u drvorezu ili bakrorezu. U XIX vijeku litografske plakate u Francuskoj rade H. Daumier, P. Gavarni i Grandville. Od 1866. francuski slikar i grafičar Jules Cheret usavršava u Parizu tehniku višebojne litografije i stvara novi stil plakata, elegantan i duhovit, kao i francuski slikar Henry de Toulouse-Lautreca (prvi njegov plakat 1891.).

Henry de Toulouse Lautrec je prva osoba kojoj možemo zahvaliti posmatranje plakata kao "ulične" slike.

Dvadesetih godina dvadesetog vijeka u Europi u plakatu i dizajnu prednjači visoka škola za dizajn "Bauhaus", a tridesetih godina u Njemačkoj je vrijeme političkih plakata kao reakcija na vladavinu Hitlera. Razvojem tehnologije razvija se i mijenja uloga i značaj plakata, tako da u današnje doba plakati dobijaju značajno mjesto i u obrazovanju, kao sredstvo načina komunikacije i prenošenja informacija.

2. CILJ IZRADE PLAKATA U NASTAVI

Plakat u nastavnom procesu je noviji medijum prezentacije sadržaja i predstavlja alat vizuelne komunikacije za predstavljanje rada učenika ili nastavnika. Obrazovni plakati su informativnog karaktera i omogućavaju članovima tima koji rade na izradi plakata razmjenu ideja unutar grupe, prezentovanje ideja na njihov način, učestvovanje u radu u skladu sa pojedinačnim sposobnostima i afinitetima, saradničko učenje i izražavanje kreativnosti. Tokom rada na izradi plakata učenici razvijaju i sposobnost selekcije informacija i izdvajanje suštinskih djelova, izvodeći zaključke, učeći se izlaganju svojih ideja i prenošenju znanja.

Izrada plakata ima za cilj samostalnim istraživanjima učenika i izdvajanjem suštinskih elemenata proširiti ili objediniti znanja, razviti motivaciju za kreativno iskazivanje i otkrivanje raznih načina prezentovanja nastavnih sadržaja. Idejna, grafička i vizuelna rješenja izrade plakata ne smiju biti glavni cilj, već sredstvo za prenošenje ideja i određenih sadržaja, odnosno jasna poruka.

Uopšteni ciljevi koji se realizuju putem izrade plakata u nastavi se uglavnom mogu svesti na:

- izrada plakata u cilju sinteze određene nastavne teme
- plakat kao izraz kreativnosti u prikazu pojedinih tema
- plakat kao dio istraživačkog rada ili projekta
- plakat kao najava aktuelnih događaja

3. PRIPREMA IZRADE PLAKATA

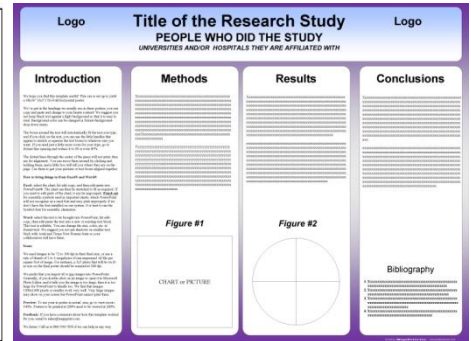
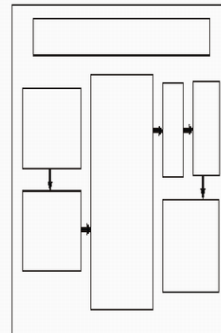
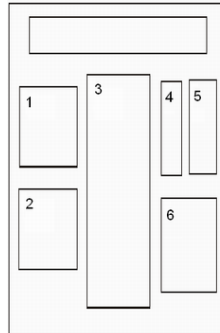
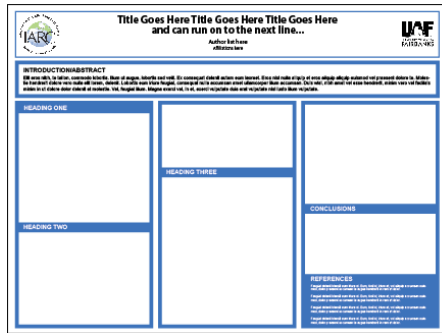

Priprema za izradu plakata se sastoji u slijedećim koracima:

1. Određivanje autora ili grupe autora za rad na izradi plakata
2. Prikupljanje i sortiranje materijala na zadanu temu
3. Odabir suštinskih, ključnih elemenata za sadržaj plakata
4. Određivanje skice izgleda plakata-strukture

4. OPŠTA PRAVILA ZA IZRADU PLAKATA

4.1. STRUKTURA-OSNOVNI ELEMENTI PLAKATA

Prilikom izrade plakata rukovodimo se zadatim ciljem i njegovom realizacijom. Pano, odnosno plakat kao grafički prikaz određenog rada mora sažeto ispričati priču ili pokazati priču rečju i slikom, a uz to i privući pažnju.

Dobro urađen plakat sadrži određenu formu izrade, odnosno osnovnu strukturu koja se sastoji od slijedećih elemenata:

NASLOV-Svaki plakat mora sadržati istaknuti naslov koji uglavnom zauzima središnji položaj i sadrži jasni prikaz teme.

UVOD-Uvodni dio treba biti sažet i kratak i dati osnovnu informaciju o sadržaju koji slijedi, odnosno naglasiti pitanja i ciljeve, načine rada i sl.

OPIS I RAZRADA-Ispričajte priču slikovito i sažeto, ističući suštinu navodeći primjere i pazeći na kontekst.

ZAKLJUČAK-U ovom dijelu kratko iznijeti cilj istraživanja ili rada na određenoj temi, zanimljiv zaključak i zaokružiti cjelinu izdvajanjem cjelokupnih rezultata

PODACI O IZVORIMA-Ovi podaci se ispisuju u donjem lijevom dijelu plakata koristeći manji font.

PODACI O AUTORIMA-Ispisuju se u donjem desnom dijelu plakata koristeći manji font.

Za poredak sadržaja se uglavnom koriste 2 osnovna rasporeda na plakatu-vodoravni (čitanje po redovima) i vertikalni (čitanje po kolonama).

4.2. BITNE OSOBINE PLAKATA

ČITLJIVOST

- ❖ naslov plakata mora biti čitljiv s udaljenosti od najmanje 2 metra
- ❖ podnaslov i tekst moraju biti čitljivi s udaljenosti od najmanje 1,5 metar
- ❖ treba izbjegavati različite tipove slova, podvlačenje slova i sjenčenje

PREGLEDNOST-logični slijed sadržaja

Pri izradi plakata treba temu obraditi u logičnom slijedu: uvod, opis, razrada i zaključak. Sam plakat treba navesti čitaoca na redoslijed čitanja i najbitnije stavke teme, a organizacija prostora na jednostavno pamćenje sadržaja plakata.

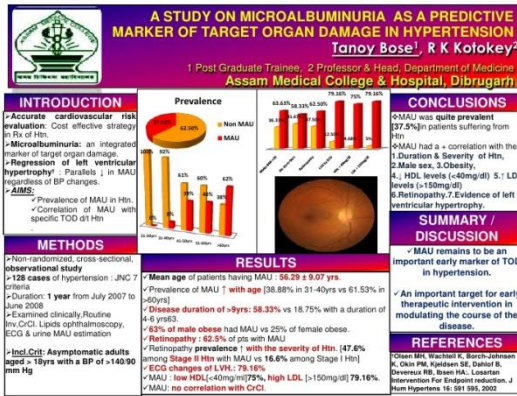
KOMPOZICIJA

Dobro izrađen plakat zahtijeva pravilan raspored elemenata plakata koji se zasniva na vizuelnom efektu, jasnoći, preglednosti, logičnom slijedu i isticanju suštinskih elemenata.

PORUKA PLAKATA

Poruka plakata mora biti jasno izražena tekстом, slikom, grafikonima i sličnim dodacima usklađenim sa temom.

4.3. ESTETSKI ELEMENTI PLAKATA

BOJA

Prilikom odabira pozadinske boje, boje teksta i sotalih elemenata treba voditi računa o utiscima plakata koji će ostaviti na čitaoca. Preporučuje se napraviti kontrast boje podloge i boje teksta u cilju čitljivosti i bolje uočljivosti. Samim kontrastom postiže se i bolje pamćenje sadržaja. Boje se mogu odabrati i zavisno od teme plakata.

MEĐUPROSTOR

Međuprostor plakata bi trebao biti umjereno ispunjen bojom ili tekstom i usklađen sa cjelokupnim izgledom plakata

OKVIR

Okvir plakata može biti jednostavan ili sa nekim zanimljivim elementima, ali takođe treba voditi računa o njegovoj funkcionalnosti. Najbolje je uokviriti plakat jednostavnim linijama koje ne skreću pažnju čitaocima.

STIL

Stil plakata dozvoljava ispoljavanje kreativnosti i originalnosti autora, kao i raznih zanimljivih rješenja.

4.4. SADRŽAJI PLAKATA

TEKSTUALNI SADRŽAJI PLAKATA

- ❖ Naslov plakata treba biti čitljiv s razdaljine od najmanje dva metra, a preporuka za veličinu slova je 80 tačaka
- ❖ Podnaslov treba biti čitljiv s razdaljine od najmanje 1,5 metar, a preporuka za veličinu slova je 34-38
- ❖ Tekst treba biti čitljiv s najmanje 1,5 metar, a preporuka za veličinu slova je 18-24 tačaka
- ❖ Plakat ne smije sadržati cijeli referat
- ❖ Blokovi teksta ne bi trebali sadržavati više od 12 do 15 redova
- ❖ Sveukupni tekst treba imati oko 500 riječi
- ❖ Pojedini dijelovi teksta mogu se naglasiti uokvirivanjem ili jačom bojom
- ❖ Kratki navodi su pregledniji i jasniji od cjelovitih rečenica
- ❖ Važni podaci mogu se istaknuti podebljanim ili većim slovima
- ❖ Najbolje se čitaju tamna slova na bijeloj podlozi
- ❖ Treba izbjegavati : različite fontove slovnih znakova i podvlačenje ili sjenčenje jer to odvlači pažnju od sadržaja
- ❖ Izbjegavati kolorističke kontraste ili tekst na fluorescentnom papiru zbog otežanog čitanja¹
- ❖ Koristiti kratke direktne rečenice

ILUSTRACIJE

Ilustraciju postera predstavljaju: fotografije, crteži, grafički prikazi i grafički simboli, koji povezuju pojedine elemente i doprinose preglednosti i čitljivosti. Pri insertovanju ilustracija treba voditi računa o veličini fotografija i odnosu boje podloge i grafičkih prikaza. Takođe se mora voditi računa o rasporedu ilustracija i praznog prostora na plakatu, jer učinak plakata se neće postići ispunjavanjem svakog praznog mjesta nekim sadržajem. Uz svaku ilustraciju bi trebalo staviti i kratki naziv, odnosno opis.

¹ Literatura:

Stričević, I. Presentacija na posterima: kako je organizirati i kako izraditi prikladan poster

5. MJESTO I ULOGA PLAKATA U NASTAVI

Plakat kao didaktičko-metodičko sredstvo može se koristiti u nastavi i vannastavnim aktivnostima.

OBRAZOVNA ULOGA PLAKATA U NASTAVI

Obrazovna uloga plakata u nastavi postiže se uglavnom kroz sadržajnu strukturu u nekoliko slučajeva i to:

- sadržaji plakata su vezani za planirane ili trenutne nastavne sadržaje
- sadržaji plakata predstavljaju trenutne aktuelne događaje vezane za predmetni program
- sadržaji plakata su vezani za sistematizaciju nastavnih sadržaja

U nastavi najfunkcionalnija je izrada panoa u okviru redovne nastave, mada se može organizovati i na nivou dopunske i dodatne nastave.

Zašto je poželjno koristiti plakate, odnosno panoje u nastavi?

Prednosti prezentovanja nastavnih sadržaja putem plakata su:

- savladavanje vještine izdvajanja suštinskih elemenata određene teme
- podsticanje kreativnosti i aktivnog učenja
- objedinjavanje svih bitnih činjenica na jednom mjestu
- mogućnost velikog broja izlaganja
- efektnost u vizuelnom dočaravanju određenih pojmova
- jednostavnost u prilagođavanju raznim uslovima rada
- izazov interesovanja i koncentracije kod slušalaca
- pokretanje diskusije nakon izlaganja
- mogućnost dodjele dodatnog, pratećeg materijala uz izlaganje
- omogućen je timski rad

6. KRITERIJUMI ZA VREDNOVANJE UČENIČKIH PLAKATA

Za izradu plakata ne postoje univerzalna pravila, ali nekih određenih preporuka bi se trebalo pridržavati.

Svaki plakat treba imati jasnu poruku, a predstavljeni sadržaj zaokruženu cjelinu.

Dobar plakat priča dobru, razumljivu priču na jednostavan način izazivajući radoznalost kod posmatrača, zadržavajući pažnju i i navodeći ih na postavljanje pitanja i traženje dodatnih informacija. Dobar plakat sadrži hijerarhijsku strukturu kojom naglašava glavne ideje i ostavlja utisak jasne poruke.

Upoznavanje sa prijedlozima kriterijuma ocjenjivanja plakata

Orientaciona tabela prijedloga kriterijuma za ocjenjivanje plakata može služiti kao orijentir, što znači da je nastavnici mogu korigovati na osnovu svojih kriterijuma.

OCJENJIVAČKI LIST						
KRITERIJUMI VRIJEDNOVANJA PLAKATA	1	2	3	4	5	NAPOMENE
Naslov						Istaknut naslov i govori o sadržaju plakata
Odmjerena količina teksta						Kratke, direktne rečenice
Uvod						Najava teme i podstrek na čitanje plakata
Opis, razrada						Sažet i razumljiv opis teme; ispričana priča
Zaključak						Analiza i konkretan zaključak
Stručnost						Plakat obrađuje sadržaj na stručnom nivou
Razumljiv i jasan sadržaj						Sa plakata se jasno uočava sadržaj
Sadržajna i pravopisna ispravnost teksta						Na plakatu tekst mora biti bez štamparskih i pravopisnih grešaka
Prikaz suštinskih elemenata teme						Sve dodatne informacije mogu se predstaviti usmenim izlaganjem
Kombinacija sadržajnih i vizuelnih elementata						Odmjerena kombinacija zavisno od teme
Čitljivost						Čitljiv plakat s udaljenost od 1,5 m
Dizajn-kreativnost						Privlačan i kreativan dizajn
Navedeni izvori podataka						Obavezan dio
Navedeni autori plakata						Obavezan dio
Prezentacija plakata-način predstavljanja						Veoma bitan elementat je i popratno izlaganje
Prezentacija plakata-pokazano znanje učenika						Čitanje teksta sa plakata nije preporučljivo. Plakat je samo pomoćno vizualno sredstvo

Ocjenjivanje postera i prezentacije-prijedlozi:

Odličan (5):

Izvršno koncipiran naslov (sadržajno i vizuelno).

Vizuelni materijal: odličan opšti utisak, dobra povezanost dijelova i prikladna količina materijala, izvrstan izbor slika i savršena uravnoteženost između slikovnog materijala i teksta.

Tekst: tačnost, dobar izbor riječi, uravnoteženost stručnih termina i svakodnevnog jezika, potpuni nedostatak sadržajnih ili pravopisnih grešaka.

Poster odaje visoku motivisanost i stručnost.

Izvršna prezentacija sa dodatnim objašnjenjima

Navedena literatura i imena autora.

Vrlo dobar (4):

Dobar naslov (sadržajno i vizuelno).

Vizuelni materijal: veoma dobar opšti utisak, kvalitetno ispričana priča bez većih sadržajnih ili pravopisnih grešaka. Dobra uravnoteženost između slikovnog materijala i teksta.

Poster odaje solidnu motivisanost i stručnost.

Veoma dobra prezentacija.

Navedena literatura i imena autora.

Dobar (3):

Prosječan naslov (sadržajno i vizuelno)

Vizuelni materijal: dobro odabran, ali pomalo nedosljedno; nedovoljna uravnoteženost slikovnog materijala i teksta.

U tekstu su prisutne sadržajne ili pravopisne greške.

Poster ne odaje motivisanost i stručnost.

Prosječna prezentacija.

Navedena literatura i imena autora.

Dovoljan (2):

Zadatak ispunjen s gotovo svim potrebnim elementima, ali: naslov je neprikladan, nema imena autora; vizuelni materijal je loše odabran; neuravnoteženost slikovnog materijala i teksta; u tekstu prisutan veći broj grešaka ili neadekvatan jezik. Poster odaje veoma slabu motivisanost i stručnost. Neadekvatna prezentacija.

Nedovoljan (1):

Zadatak nije ispunjen na vrijeme ili mu nedostaju ključni elementi (loš naslov, nema imena autora, potpuni nedostatak slikovnog materijala ili teksta, neadekvatnost u odnosu na temu, uočljive sadržajne ili pravopisne greške u tekstu. Poster odaje potpunu nemotivisanost i pomanjkanje stručnosti. Nikakva ili veoma loša prezentacija.

NAPOMENA:

ULOGA NASTAVNIKA PRILIKOM IZRADE PLAKATA SE ZASNIVA NA ODREĐIVANJU TEME, ORGANIZACIJU GRUPA ILI POJEDINACA KAO AUTORA, DAVANJE POTREBNIH INFORMACIJA O NAČINU IZRADE I OSNOVNIM ELEMENTIMA PLAKATA, USMJERAVANJE KA SUŠTINSKIM ELEMENTIMA SADRŽAJA KOJE OBRAĐUJU UČENICI PUTEM PLAKATA, PRUŽANJE POMOĆI PRI OBLIKOVANJU PLAKATA, UPUĆIVANJE NA SIGURNE IZVORE INFORMACIJA, PRUŽANJE POMOĆI U IZRADI DODATNOG MATERIJALA UZ PLAKAT UKOLIKO JE PLANIRAN.

7. ZAŠTO ONLINE PLAKATI?

Analiza uslova za rad i prikazivanje hamer plakata

❖ POTREBNI USLOVI ZA IZRADU I PREZENTACIJU HAMER PLAKATA:

1. RADNI MATERIJAL ZA IZRADU PLAKATA

ANKETA

1. Na koji način obezbjeđujete materijale potrebne za izradu plakata?

- škola obezbjeđuje kompletan materijal
- učenici sami finansiraju izradu plakata
- nastavnik obezbjeđuje potreban materijal samostalnim finansiranjem
- drugo

REZULTATI ANKETE

2. PROSTOR ZA IZLAGANJE PLAKATA

ANKETA

2. Da li radite uvijek u istom kabinetu/učionici ili tokom dana mijenjate kabinete/učionice?

- predajem u istoj učionici-ne mijenjam učionicu u kojoj držim nastavu
- radim u manje od 3 različite učionice sedmično
- radim u više od 3 različite učionice sedmično
- drugo

REZULTATI ANKETE

3. MOGUĆNOSTI IZLAGANJA PLAKATA

ANKETA

3. Na kojim mjestima u školi izlažete urađene plakate?

- u školskom hodniku
- u učionici
- u zbornici
- ne izlažemo radove učenika
- drugo

REZULTATI ANKETE

4. ČUVANJE PLAKATA

ANKETA

4. Koliko dugo ostaju izloženi plakati učenika neoštećeni?

- manje od jednog sata
- manje od jednog dana
- manje od sedam dana
- oko 2 sedmice
- oko mjesec dana
- sve dok ih ne zamijenimo novim
- drugo

REZULTATI ANKETE

5. UČESTALOST UPOTREBE PLAKATA U NASTAVI

ANKETA

1. Koliko često samo izrađujete plakate za potrebe nastave?

-nekoliko plakata sedmično

-jedan plakat sedmično

-ne izrađujem samostalno plakate za potrebe nastave

2. Koliko često zadajete učenicima rad na izradi plakata?

-nekoliko plakata sedmično

-jedan plakat sedmično

-ne zadajem učenicima izradu plakata.

REZULTATI ANKETE

ZAKLJUČAK:

NEDOSTACI KORIŠĆENJA PLAKATA U PAPIRNOM FORMATU

→ PROSTORNA ORGANIZACIJA

Potreban prostor za izradu i izlaganje plakata je čest problem u školama uslijed zauzetosti učionica i mnoštva već izloženih plakata.

→ OGRANIČENA DOSTUPNOST PLAKATA

Plakati su vidljivi samo u jednom trenutku i veoma malom broju učenika i nastavnika

→ IZLOŽENOST UNIŠTAVANJU

Česte su pojave i deformisanja, doctavanja i kidanja izloženih plakata od strane pojedinih učenika

→ MATERIJALNI TROŠKOVI IZRADE

Za izradu plakata potrebno je izdvojiti najmanje 7-8 €, a finansiranje je uglavnom svedeno na učenike

Izrada plakata u papirnom formatu donosi i nekoliko značajnih problema nastavnicima i školama. Naime, neki od njih su: veliki broj hamer plakata koji se čuva po aneksima ili učionicama, uništavanje izloženih radova, slaba publikacija radova, potrebna materijalna sredstva za izradu i nemotivisanost pojedinih učenika za ovakav vid predstavljanja nastavnih sadržaja. Česta je i slika dugotrajnih izlaganja istih panoa u školskim hodnicima (nekad godinama ostaju nepromijenjeni) koji na taj način gube svoj značaj i svrhu.

Uvodeći online plakate kao zamjenu za papirni format moguće je prevazići navedene nedostatke i unaprijediti značaj plakata u nastavi. Uvođenjem besplatnih web alata za izradu plakata smanjuje se potrošnja hamer papira, uklanja se problem uništavanja izloženih radova, nema materijalnih troškova, radovi su publicirani i javno predstavljeni sa mogućnostima dodatnog ažuriranja, a učenici motivisani zajedničkim radom na računarima i dostupnošću informacija.

8. PREDNOSTI ONLINE PLAKATA U ODNOSU NA HAMER PLAKATE

- ušteta papira
- prevazilaženje problema nedostatka prostora
- mogućnost inseertovanja audio i video zapisa, linkova, grafova
- mogućnost izmjena i ažuriranja plakata
- dostupnost pregleda plakata putem interneta
- međusobno dijeljenje i ocjenjivanje radova
- stvaranje zajedničke baze plakata
- jednostavnost pretraživanja plakata po temama ili autorima
- mogućnost objavljivanja plakata na školske web portale, društvene mreže, blogove i sl.

9. PROGRAMI ZA IZRADU ONLINE PLAKATA

U ovom dijelu obradit ćemo programe za izradu plakata: **Microsoft Office Publisher, Glogster i Tackk.**

